

Stanovisko

Zemědělského svazu ČR

k návrhu vyhlášky o ochraně zemědělské půdy před erozí

V rámci mezirezortního připomínkového řízení jsme obdrželi uvedený návrh. K němu uplatňujeme následující zásadní připomínky:

k materiálu jako celku:

1. Odůvodnění bagatelizuje dopady návrhu na podnikatelskou sféru a RIA je v tomto směru naprosto nedostatečně zpracovaná. Se schválením/zúčiněním takto zásadního právního předpisu nelze souhlasit, dokud státní správa nezpracuje skutečně rigorózní cost-benefit analýzu, která ve variantních scénářích popíše skutečný dopad navrhované úpravy. Dále předkladatel deklaruje, že návrh byl konzultován, před zahájením legislativního procesu, s akademickou sférou, avšak zcela opominul konzultace s těmi, kterých se návrh bytostně týká – zástupci zemědělské veřejnosti.
2. Odůvodnění popisuje, že pro posouzení naplnění meritu vyhlášky bude využívána aplikace tzv. „protierozní kalkulačky“. Ta byla doposud vnímána jen jako metodicky-podpůrný nástroj. V minulosti se v řadě případů ukázaly určité nedostatky tohoto experimentálního nástroje a přes určité úpravy aplikace není žádná záruka, že nástroj je schopen postihnout plně tak složitý fenomén, jakým je eroze půdy. Zemědělská veřejnost potřebuje dostatek času se učit pracovat s nástrojem a zároveň poskytovat zpětnou vazbu správci/vývojáři nástroje. Musí zároveň dojít k sesouladnění vyhlášky s nástrojem DZES v nových kondicionalitách SZP.
3. K §3 - touto vyhláškou dochází k nekoordinovanému rozšíření nástrojů na ochranu TTP před rozoráním, kdy zemědělec na jedné straně má dodržovat pravidla greeningových opatření v rámci přímých plateb (včetně vymezení ploch, kde nesmí docházet ke konverzi TTP na OP) a vyhláška pak toto množinu upravuje jinak. To povede jen ke zmatečným postupům a chybám. Navíc s nástupem reformované SZP se budou parametry ochrany TTP ještě měnit. To povede k dalšímu zesložitému dovojkolejnému posuzování tohoto aspektu.
4. K §5 – v těchto ustanoveních je v zásadě zemědělec přinucen dostát novým praktikám, kdy na celé ploše užívané půdy bude muset přesně lokalizovat

jednotlivé hony plodin. Dosud v rámci aplikace SZP (greening – diverzifikace plodin) indikoval jen číselné hodnoty výměr honů na DPB/PB (indikativní umístění), avšak nikoliv jejich geometrický tvar a přesnou lokalizaci. Až v návaznosti na reformu SZP se uvažuje o takovém přístupu (nyní se zemědělci učí), což znovu podporuje apel na delší dobu zhodnocení fungování systému. Pokud by zemědělec povinnosti nedostál, bude se hodnotit stav stávajícího roku, čímž se zcela míjí smysl založení posuzování přípustného smyvu prostřednictvím aplikace protierozní kalkulačky.

5. K §6 – Ačkoliv v odůvodnění figuruje informace, že pro výpočet přípustného smyvu bude použit nástroj protierozní kalkulačky, v textu vyhlášky není ani zmínka jakým způsobem k výpočtu bude docházet, kdo jej bude kalkulovat, jaký nástroj bude využit a kdo zodpovídá za jeho funkčnost, správu a další vývoj. Tato informace je zcela klíčová pro zemědělce, neboť bez ní text neposkytuje dostatečné vodítko, co je správným chováním a kdy naopak dochází k pochybení, čímž vlastníci a uživatelé pozbývají právní jistotu svého chování.
6. K §6 – výčet opatření vyhlášky není v souladu s výčtem v současnosti využívaných opatření v rámci cross compliance (DZES) a to včetně např. odkameňovacích technologií při pěstování brambor, atd. Vítkáme rozšíření portfolia o některé nové technologie, zároveň však požadujeme i doplnění dalších, aby došlo k harmonizaci obou nástrojů. Harmonizace bude nutná i ze strany MZe – zde resort MŽP musí najít konsensus s resortem MZe, jinak dojde k chaotické dvojkolejnosti.
7. K §6 – V návaznosti na diskuse ohledně prvotního návrhu vyhlášky v roce 2017 upozorňujeme na nepřipravenost technickou, administrativní a zejména odbornou orgánů ochrany ZPF pro posuzování složitého fenoménu eroze. Opětovně apelujeme na oba dotčené resorty, aby oba nástroje na ochranu půdy proti erozi (vyhlášku a DZES) byly harmonizovány a následně kompetence převedeny/delegovány na SZIF, který již dlouhé roky v této oblasti působí. Připomínáme, že přesun kompetencí byl v roce 2017/2018 deklarován i na jednání Zemědělského výboru PSP ČR prostřednictvím náměstka MŽP Dolejského.

Ve světle výše uvedeného požadujeme, aby byl legislativní proces pozastaven do doby, než dojde k technickým konzultacím se zástupci zemědělců a dojasnění fungování celého systému ve vazbě na nástroj DZES, vyjasní se přesun kontrolních kompetencí (včetně mechanismu kalkulace a zodpovědnosti za správu nástroje) a budou rigorózně zhodnoceny dopady do hospodaření zemědělců. **Tato připomínka je zásadní.**

Kontaktní osoby:

Ing. Jan Ulrich
Ing. Martin Pýcha

e-mail: ulrich@zscr.cz
e-mail: pycha@zscr.cz

tel: 226 211 013
tel: 226 211 000

V Praze dne 18. prosince 2019